

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی

استان کرجیلویه و بویراحمد

معاونت آموزشی - دانشکده پزشکی

خلاصه توانمندی‌های مورد انتظار

از یک پزشک عمومی

سال تحصیلی 1401 - 1400

نقش های پزشکان عمومی در نظام سلامت جامعه

نقش هایی که پزشکان عمومی در نظام سلامت در جامعه جمهوری اسلامی ایران انتظار می رود ایفا نمایند:

1. پزشک متبحر در طبابت مستقل و پاسخگو در قبال فعالیتهای حرفه ای خود با رعایت کامل مبانی رفتار حرفه ای و اخلاق پزشکی در حیطه های تعریف شده
2. مشاور و آموزش دهنده در امور سلامت فرد، خانواده و جامعه از طریق برقراری ارتباط مؤثر و مستمر با مراجعین، بیماران، گروه های اجتماعی و کلیه همکاران
3. مدیر یا همکار واحدهای نظام سلامت، گروههای ارائه خدمات سلامت و برنامه های مراقبت سلامت جامعه
4. مجری یا همکار در پژوهش های نظام سلامت
5. فراگیر مادام العمر متناسب با نیازهای روز و پیشرفت های علمی در پزشکی

برای ایفای موثر و بهینه پنج نقش فوق الذکر، لازم است که پزشکان عمومی در هشت حیطه¹، توانمند باشند.

<p>4 حیطه نگرش ها ، اخلاق پزشکی و مسئولیت های قانونی</p>	<p>5 فن آوری اطلاعات سلامت</p>	<p>6 علوم پایه ، علوم اجتماعی ، علوم بالینی و مبانی آنها</p>
<p>3 حیطه اقدام های عملی</p>	<p>1 حیطه ارتقای سلامت و پیشگیری از بیماری ها و ایفای نقش در نظام ارایه خدمات سلامت</p>	
<p>2 حیطه مهارت های بالینی و مهارت های ارتباطی</p>	<p>7 حیطه انجام پژوهش در آموزش پزشکی</p> <p>8 حیطه ارتقای فردی و فراگیری مادام العمر</p>	

هریک از این حیطه ها ، مجموعه ای از توانمندی ها را شامل می گردد . انتظار می رود که پزشکان عمومی فارغ التحصیل از دانشکده پزشکی ، توانمندی هایی را که در ذیل آمده است ، دارا باشند . با دستیابی به این مهارت ها ، فارغ التحصیل پزشکی قادر خواهد بود که با تکیه بر خلاقیت و استعداد خدادادی پرورش یافته خود ،؛ به جای تکیه بر تکنولوژی و ابزار؟ خدمات سلامت را به گونه ای مناسب و علمی با حداقل هزینه ، توأم با توان برنامه ریزی و انجام پژوهش ، ارائه نماید.

-
- 1- Domain
  - 2- Device

حیطه های هست گانه توانمندی ها

حیطه نخست : حیطه ارتقای سلامت و پیشگیری از بیماریها و ایفای نقش در نظام ارایه خدمات سلامت

این حیطه شامل چهارده توانمندی به شرح زیر است:

1. تامین ، حفظ و ارتقاء سلامت ؛ پیشگیری از بیماریها و داشتن خلاقیت برای ایفای نقش مدیریتی و رهبری سلامت در جامعه تحت پوشش در نظام ارائه خدمات سلامت¹ شامل شبکه های بهداشتی درمانی
2. توان انجام کارهای عملی ضروری در جهت تشخیص و ارائه خدمات سلامت
3. توان تدوین برنامه مراقبت از مراجعین و ارائه خدمات سلامت²
4. توان خلاقیت استفاده از طب مبتنی بر شواهد³ در هنگام ارائه خدمات سلامت⁴
5. توان آموزش مسائل سلامت به مراجعین و جامعه
6. توان ایجاد ، هدایت و ارتقاء فعالیتهای گروهی⁵ در جهت تامین ، حفظ و ارتقاء سلامت و توانایی برقراری ارتباط با گروههای رسمی و غیر رسمی موجود در جامعه و توسعه پوشش خدمات و ارتقاء سلامت جامعه
7. توان ایجاد همکاری بین بخشی
8. آگاهی از ساختار ،اهداف نظام سلامت در کشور و سطح جهان و شاخص های سلامت و اهداف نظام سلامت در ایران و جهان و قابلیت ارزیابی و تحلیل آنها
9. آگاهی از مفهوم سلامت ، طیف سلامتی و الگوهای برنامه های سلامت و برخورداری از توان تجزیه و تحلیل برنامه های سلامت

10. آگاهی از نقش و کارکردهای پزشکان عمومی در نظام سلامت کشور و قابلیت انجام این

وظایف

11. قابلیت گردآوری و تحلیل داده های سلامت و برنامه ریزی بر مبنای آن برای جامعه تحت

پوشش

12. قابلیت مدیریت عوامل خطر زای سلامت در جامعه تحت پوشش

13. قابلیت به کار گیری روش های تحلیلی برای ارزیابی وضعیت بهره مندی مردم از خدمات

سلامت و برنامه ریزی برای توسعه عادلانه بهره مندی از خدمات سلامت در منطقه تحت

پوشش

14. قابلیت اجرا و مدیریت برنامه های ملی و منطقه ای سلامت

-
1. Health promotion & Disease prevention –and Role of the doctor within the health scrvice
  2. Patient managemcnt
  3. Evidence-base medicine
  4. Practice
  5. Tcam work

حیطه دوم : مهارت های بالینی و مهارت های ارتباطی

این حیطه شامل دوازده توانمندی به شرح زیر می باشد :

1. برقراری ارتباط موثر با مراجعین ، بیماران ، همکاران و اعضای گروه بهداشتی و درمانی
2. توانایی و خلاقیت در به کار گیری مهارت‌های ارتباطی¹ (رفتار و نگرش و...) و مهارت های شنیداری² در جهت برقراری ارتباط عاطفی با مراجعین و بیماران و مهارت جمع آوری اطلاعات³ مورد نیاز از آنها
3. توانایی گرفتن شرح حال بالینی هدفمند و درست از بیمار و یا همراهان وی
4. مهارت انجام معاینه بالینی دقیق
5. توانایی بررسی درست بیمار⁴ با استفاده از تفسیر تاریخچه بالینی ، معاینه فیزیکی، تفکر انتقادی⁵، تصمیم گیری ، استدلال بالینی، قضاوت بالینی و روش های تشخیصی- درمانی لازم و مناسب در جهت تشخیص و درمان
6. توان و هنر جلب اعتماد بیماران و جامعه⁸
7. تدوین برنامه مراقبت و درمان و ارجاع مناسب و به موقع بیماران و مراجعین برای دریافت خدمات سلامت
8. ثبت یافته ها (اطلاعات بیمار، گزارش ، کد گذاری بیماریها)
9. توانایی درخواست مناسب ترین روش تشخیص آزمایشگاهی و تصویر برداری و تفسیر آن ، در حد وظایف پزشک عمومی

10. توانایی ارائه مراقبت های اولیه شامل شناخت اندیکاسیون های جراحی اورژانس ، توانایی تزریق خون و فراورده های آن ، تشخیص شرایطی که بیمار نیاز به مراقبت های اورژانس دارد.
11. توانایی تجویز منطقی دارو های اساسی با رعایت اصول صحیح نسخه نویسی شامل : آشنایی با آخرین دستوراتعمل های درمانی و نحوه انتخاب کم خطرترین داروها ، مناسب ترین روش تجویز دارو ، محاسبه مقدار دارو در هر نوبت استفاده ، عوارض و تداخلات دارویی و خطاهای شایع در تجویز داروها در پزشکی و انتخاب مقرون به صرفه ترین درمان موثر و آگاهی از نحوه انتخاب کم خطر ترین داروها
12. توانایی استدلال و قضاوت بالینی ، تفکر انتقادی همراه با خلاقیت و مدیریت هوشمندانه منابع با استفاده از طبابت مبتنی بر شواهد

-
1. Communication skills
  2. Listening skills
  3. History Taking
  4. Patient investigation
  5. Critical thinking
  6. Decision making
  7. Clinical reasoning
  8. Trust

حیطه سوم : اقدامات عملی

این حیطه شامل سی و پنج توانمندی به شرح زیر است :

1. کمکهای اولیه
2. احیای قلبی ریوی بالغین و اطفال و نوزادان (ابتدایی و پیشرفته)
3. خونگیری وریدی و شریانی
4. رگ گیری (گذاشتن IV Line) و تزریق مایعات وریدی
5. تزریقات (وریدی، عضلانی، زیرجلدی، داخل جلدی، داخل استخوانی)
6. گذاشتن کاتتر ادراری
7. خواندن سدیمان ادرار
8. انجام کشت ادرار
9. گذاشتن لوله معده (NG tube) و شستشوی معده
10. مراقبت اولیه از زخم از جمله شستشو و پانسمان و تخلیه آبنه های سطحی
11. بخیه زدن
12. گرفتن و تهیه پاپ اسمیر برای پزشکان عمومی خانم
13. انجام تامپون بینی قدامی
14. انجام زایمان طبیعی
15. انجام ختنه
16. انجام واکسیناسیون

17. گذاشتن آتل در شکستگی ها و انجام گچ گیریهای ساده
18. گرفتن ECG
19. انجام پونکسیون مایع نخاع
20. انجام پونکسیون مایع آسیب
21. انجام پونکسیون مایع پلور
22. رنگ آمیزی گرم و خواندن آن از مایعات بدن مثل خلط
23. نمونه گیری مدفوع جهت دیدن خون و انگل
24. رنگ آمیزی AFB و خواندن آن
25. اندازه گیری هماتوکریت به روش میکروتیوب
26. اندازه گیری فشار کره چشم
27. انجام Venous cut down
28. باز کردن راه هوایی در موارد ضروری
29. برخورد با پنوموتوراکس فشاری
30. برخورد با غرق شدگی
31. خواندن لام محیطی جهت مالاریا و بیماری اندمیک اسپیروکتی
32. برخورد با شوک
33. انجام ABG و تفسیر آن
34. انجام PPD و تفسیر آن
35. تهیه KOH-preparation از پوست

حیطه چهارم : نگرش ها ، اخلاق پزشکی و مسیولیت های قانونی

این حیطه شامل پنج توانمندی به شرح زیر می باشد :

1. اعتقاد و تعهد به رعایت اصول الهی و التزام عملی به اخلاق اسلامی در رفتار حرفه ای

(طبابت)

2. رعایت متعهدانه و کامل اصول اخلاق پزشکی

3. رعایت ضوابط اخلاق حرفه ای پزشکی

4. پاسخگویی نسبت به مسئولیت ها و مسایل قانونی پزشکی شامل : آشنایی با مسایل

قانونی رایج و توانایی به کار گیری اصول قانونی مرتبط با فعالیت های حرفه ای ، از قبیل

موارد : صدور گواهی فوت ، صدور معرفی نامه برای همکاران ، صدور گواهی استعلاجی ،

مقررات مربوط به سوءاستفاده از داروها ، موارد سوءاستفاده فیزیکی ، جنسی و خشونت

های انسانی ، عدم رعایت حقوق بیماران ، سقط جنین و ختم حاملگی ، تغییر جنسیت ،

گزارش عوارض جانبی داروها

5. داشتن نگرش معنوی_ عرفانی_اسلامی¹ به طب (یعنی طب با فرهنگ الهی ؛ به عبارت

دیگر طبی که آموزش آن با الهام از اصول کلی و بنیادین اندیشه اسلامی و معیارهای

اسلامی صورت گرفته تا فارغ التحصیل آن علاوه بر عالم بودن ، بداند که وظیفه و

مسیولیت اجتماعی مهم و سنگینی را به عهده دارد.)

---

1. Spiritual aspc

حیطه پنجم : فن آوری اطلاعات سلامت (Health informatics)

این حیطه شامل چهار توانمندی زیر است :

1. توان استفاده از فناوری اطلاعات
2. توان استفاده و بکار گیری آمار حیاتی¹
3. توان استفاده از تکنولوژی مناسب
4. توانایی به کارگیری مهارت های استفاده از رایانه و فناوری پزشکی در شرایط مختلف

حیطه ششم : علوم پایه ، علوم اجتماعی ، علوم بالینی و مبانی آنها

این حیطه شامل دو توانمندی زیر می باشد :

1. دانش و درک کافی از مفاهیم و روشها در علوم پایه ، علوم بالینی ، جامعه شناسی پزشکی و مبانی آن ها¹ و توانایی استفاده از آنها به عنوان زیر بنای مناسب برای فراگیری و به کار گیری علوم بالینی مرتبط با دانش پایه پزشکی عمومی
2. توان استفاده از عملکرد شناختی² تقویت شده و استعداد و خلاقیت های متعدد پرورش یافته از جمله ژرف نگری و ژرف یابی

حیطه هفتم : انجام پژوهش در علوم پزشکی

این حیطه شامل دو توانمندی به شرح زیر است :

1. توان استفاده از تجربه های حاصل شده از کار در پروژه های تحقیقاتی با جهت گیری سلامت
2. توان استفاده از عملکرد شناختی تقویت شده و استعداد و خلاقیت های متعدد پرورش یافته (از جمله ژرف نگری و ژرف یابی) در انجام پروژه های تحقیقاتی

حیطه هشتم : ارتقای فردی³ و فراگیری مادام العمر⁴

این حیطه شامل 3 توانمندی به شرح زیر است :

1. توان فراگیری مادام العمر بطریقه خود آموزی⁵ و چگونگی جستجوی مطالب علمی و معتبر در مجلات و متون پزشکی
2. نسلط به استفاده از مهارت های زندگی و مهارت های مربوط به هوش عاطفی
3. استفاده از انواع روشهای مختلف برای ارتقای توانمندیهای فردی در حرفه پزشکی از جمله مهارت های خودآموزی

-
1. Basic_Social and Clinical Sciences and Underlying Principles
  2. Cognitive function
  3. Pcrsonal development
  4. Life-long learning
  5. Self learning